

Съдържание

- Новини от „Димитров, Петров и Ко” ...1,2
- Стратегия за развитие на радио- и телевизионната дейност чрез наземно радиоразпръскване..... 1
- Приети нормативни актове 6
- Линкове на броя.....11
- Виц на броя.....11

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА РАДИО- И ТЕЛЕВИЗИОННАТА ДЕЙНОСТ ЧРЕЗ НАЗЕМНО РАДИОРАЗПРЪСКВАНЕ

В съответствие с чл.8, ал.3 от Закона за радиото и телевизията Народното събрание прие стратегия за развитие на радио - и телевизионната дейност чрез наземно радиоразпръскване, която бе обнародвана в ДВ бр.82 от 14 Октомври 2005г. Стратегията трябва да влезе в сила от 01.01.2006 г. и следва принципите развитие на радио- и телевизионната дейност, заложи в Закона за радиото и телевизията и Закона за далекосъобщенията, а именно единно регулиране по отношение на обществените и на търговските оператори, обвързано лицензиране чрез конкурс, равнопоставеност на далекосъобщителните оператори, свободен пазар и лоялна конкуренция,

ефективно управление на радиочестотния спектър за граждански нужди при отчитане изискванията за осигуряване на безопасност на въздухоплаването и други дейности с национално значение.

Към момента лицензираните радиопрограми с право за разпространение по ефир са 91, от които само една е с национално покритие за територията на цялата страна - Дарик радио. Разликата между реалния брой създавани радиопрограми (91) и общия брой лицензирани радиопрограми (135) е резултат от факта, че не малка част радиопрограми са лицензирани с право да бъдат разпространявани в повече от едно населено място (т.н. "радиовериги"). До момента на територията на България по ЗД

(Продължава на 2-ра стр.)

Уважаеми колеги и приятели,

Новият брой на E-digest отразява последните новини около екипа на Димитров, Петров и Ко. от изминалите месеци.

Във връзка с публикуването на новата стратегия за развитие на радио- и телевизионната дейност чрез наземно радиоразпръскване, приета от Народното събрание, Ви предлагаме коментар на най-важните правни аспекти и процедури.

Пожелаваме ви приятно четене и очакваме вашите препоръки и въпроси на e-mail: info@dpc.bg

С уважение:

Георги Димитров, старши съдружник
Богдан Петров, старши съдружник

Новини

Между 25 и 30 септември съдружниците в адвокатско дружество **Димитров, Петров и Ко.** адв. Георги Димитров, адв. Богдан Петров и адв. Мирослав Огнянов взеха участие в годишната конференция на Международната асоциация на адвокатите

(International Bar Association - ИВА), което се състоя в Прага, Чехия. В ИВА членуват повече от 16 000 адвокати от цял свят и близо 190 адвокатски асоциации. Целта на ИВА е да влияе върху развитието на международните правни реформи, както и бъдещето на адвокатската професия. Програма включваше работни секции във

сферата на търговско, телекомуникационно, медийно, финансово право, право на интелектуалната собственост и всички други области на правото.

В началото на октомври в черноморския курорт Албена адвокатите от **Димитров, Петров и** (Продължава на 2-ра стр.)

Новини

Ко. Георги Димитров и Александър Тодоров, заедно с проф. Ангел Калайджиев, бяха лектори на обучение относно правилата за осъществяване на електронния документооборот в Агенция по вписванията, както и въвеждането на имотния регистър по Закона за кадастъра и имотния регистър. В проведеното обучение взеха участие служители от централната администрация на Агенцията по вписванията, Агенцията по кадастъра и Министерството на правосъдието. Обучението бе част от проект „Кадастър и имотен регистър” на Центъра по право на ИКТ към Фондация „Право и Интернет”. Предвижда се в изпълнение на проекта да бъдат проведени цикъл обучения относно електронния документооборот, кадастъра и имотния регистър, на които да бъдат обучени всички служители от службите по вписванията към Агенцията по вписванията, както и служители на централните администрации на Агенцията по вписванията, Агенцията по кадастъра, Министерството на правосъдието, нотариуси, юрисконсулти и др.

В началото на октомври адв. Георги Димитров взе участие във форум, състоял се в Прага, Чехия, организиран от Министерството на външните работи на

Федерална Република Германия по проблемите на E-governance и в частност промените в концепцията за разпределяне на националните регистрови мениджъри на домейн имена.

В края на месец октомври в гр. Велико Търново Георги Димитров и Моника Коичева от екипа на **Димитров, Петров и Ко.** проведоха тренинг – обучение за служители от столична и окръжна следствена служба, организирано от национална следствена служба, институт „Отворено Общество” - София и УБ „Отворено Общество” – В. Търново. Обучението бе посветено на проблемите, свързани с разследване на деяния, като акцент бе поставен на използването на електронния подпис, електронния документ и предоставяне и събиране на електронни доказателствени средства.

От настоящата учебна година адв. Георги Димитров е водач на новата магистърска програма в Нов български университет „Право на информационните и комуникационните технологии”.

Адв. Георги Димитров бе поканен като юридически експерт към работна група за изготвяне на препоръки за изграждане на междуведомствен и международен електронен документооборот в администрацията.

са издадени 143 индивидуални лицензии за осъществяване на далекосъобщения чрез налична и/или нова далекосъобщителна мрежа за наземно радиоразпръскване на радиосигнали, които използват ограничен честотен ресурс и разпространяват по наземен (ефирен) път. Към общия брой действащи оператори следва да се добавят и тези, които работят с издадени далекосъобщителни лицензии от КРС по реда на § 9а ЗРТ. Общият брой такива далекосъобщителни лицензии, на основание на които съответните далекосъобщителни оператори разпространяват радиопрограми, е 120 в различни населени места на страната.

Що се отнася до телевизионната дейност в България в момента работят три телевизионни ефирни оператора с национален обхват (БНТ, Би Ти Ви и НТВ), които излъчват с помощта на 45 телевизионни предавателя и 1420 ретранслатора. Регионалните ефирни телевизионни оператори са четири (РТВЦ на БНТ). По реда на § 9а ЗРТ са издадени 15 далекосъобщителни лицензии за разпространение на телевизионни програми в различни населени места на страната. Пуснат е в експлоатация пилотен проект за цифрово телевизионно разпръскване на територията на гр. София.

Според Стратегията основните насоки в развитието на радио – и телевизионната дейност следва да бъдат насочени към лицензиране на нови електронни медии с национално покритие при наличие на свободен международно съгласуван радиочестотен спектър, защита на местната радиокомуникация чрез откриване на процедури за конкурс при пряка инициатива, формиране на регионалната телевизионна комуникация чрез откриване на процедури за конкурс, развитие на регионалните мрежи на БНР при наличието на свободен честотен ресурс. Целта е да бъде постигнато максимално ефективно използване на ограничения ресурс - радиочестотен спектър, в защита на обществен интерес и свободната

инициатива и при максимално съобразяване с изградените медийни структури, а като основни приоритети могат да бъдат посочени цифровизацията или приемане на единна цифрова платформа, планиране на честоти за цифрово разпространение при разпределението на свободния радиочестотен ресурс, допълване на стратегията с оглед развитието на електронните медии в условията на цифровизация, лицензиране на цифрови национални електронни медии.

С оглед на изложеното Народното събрание определи два основни етапа в развитието на радио- и телевизионната дейност при реализацията на Стратегията:

I ЕТАП (2006 г.)

- Радиодейност

- Развитие на БНР като обществен оператор.
- Развитие на местни радиооператори – чрез поставяне начало на процедурите по лицензиране на местни радиооператори чрез конкурс в селищата, в които работят лица по § 9а ЗРТ, лицензиране на местни радиооператори при пряка инициатива на заинтересованите лица, в зависимост от свободния радиочестотен спектър при осигуряване на многообразие на медийната среда, осигуряване на допълнителни честоти в района на Североизточна България след спиране дейността на телевизионния предавател, който излъчва програмата на БНТ на пети телевизионен канал в района на гр. Шумен.

- Телевизионна дейност

- Развитие на националните телевизионни оператори с политематичен профил с цел покриване на слабопоселените и граничните райони на страната.
- Развитие на БНТ като обществен оператор:
- Лицензиране на местни телевизионни оператори - при пряка инициатива на заинтересованите лица и при наличие на свободен радиочестотен спектър съгласно чл. 116 ЗРТ, лицензиране на регионални телевизионни оператори чрез конкурс в селищата, в които работят лица по § 9а ЗРТ, при максимално съобразяване с планирания радиочестотен спектър, което да започне не по-късно от шест месеца след приемането на стратегията.
- Разработване на национален честотен план за цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване.
- Предприемане на мерки за защита на българските радио- и телевизионни програми от трансгранични смущения в пограничните райони, особено по Черноморието.

II ЕТАП (2007 г. - 2008 г.)

- Радиодейност

- Планиране на пилотен проект относно честотни назначения за цифрово наземно радиоразпръскване (T - DAB).
- Планиране на пилотен проект относно честотни назначения за цифрово наземно радиоразпръскване в обхвата под 30 MHz (DRM).

- Телевизионна дейност

- Планиране и пускане в експлоатация на нови пилотни проекти за цифрова телевизия (DVB-T) в няколко региона на територията на страната.
- По-нататъшно развитие на трети национален оператор на основата на наличния свободен честотен ресурс и усвояване на допълнителен честотен ресурс на базата на освободен радиочестотен спектър в дециметровия обхват, използван за нуждите на отбраната и сигурността на страната.
- Осигуряване на условия за достъп на националната обществена телевизия БНТ до цифрово разпространение.
- Развитие на регионалните мрежи на БНТ чрез маломощни телевизионни ретранслаторни станции след освобождаването на използвания радиочестотен спектър в дециметровия обхват за нуждите на отбраната и сигурността на страната.

Регулационни органи в сферата на радио – и телевизионната дейност са Съвета за електронни медии, който съгласно чл. 20 ал. 1 ЗРТ регулира радио- и телевизионната дейност чрез регистрирането и издаването на лицензии за осъществяване на радио- и телевизионната дейност и чрез упражняването на надзор само върху дейността на радио- и телевизионните оператори, както и Комисията за регулиране на съобщенията, която съгласно чл. 19 ЗД осъществява секторната политика в далекосъобщенията и регулира и контролира осъществяването на далекосъобщенията.

Един от приоритетите в Стратегията е свързан с лицензиране на местни радио – и телевизионни оператори при пряка инициатива на заинтересованите лица и в зависимост от свободния радиочестотен спектър при осигуряване на многообразие на медийната среда

Съгласно чл. 105 от ЗРТ радио- и телевизионна дейност чрез използване на налични и/или изградени, поддържани и използване на нови далекосъобщителни мрежи за наземно радиоразпръскване се осъществява въз основа на **лицензия, издадена от Съвета за електронни медии**. За лицензия могат да кандидатстват само физически лица - еднолични търговци, и юридически лица регистрирани по българското законодателство. Лицензиите се издават за срок до 15 г. Срокът може да бъде продължен с решение на Съвета за електронни медии по искане на лицензиария, като общата му продължителност не може да бъде над 25 г.

Чл. 116 от ЗРТ предвижда, че лицензия за осъществяване на радио- и телевизионна дейност чрез използване на налични и/или изградени, поддържани и използване на нови далекосъобщителни мрежи за наземно радиоразпръскване се издава **след провеждане на конкурс**. Процедурата за провеждане на конкурс се открива по **искане на заинтересовано лице или по инициатива на Съвета за електронни медии**. В искането, отправено до Съвета за електронни медии, лицето може да посочи желаната точка на излъчване и териториален обхват. Съветът за електронни медии в **14-дневен срок** от постъпване на искането писмено изисква от **Комисията за регулиране на съобщенията** информация относно техническите параметри, необходими за наземно радиоразпръскване на радио- и телевизионни програми за населено място, регион или за цялата територия на Република България, включително свободните радиочестоти, допустимите мощности на излъчване, възможните точки на излъчване, както и друга необходима техническа информация. Комисията за регулиране на съобщенията представя на Съвета за електронни медии своето решение по запитването в **срок до три месеца**, а когато е необходимо международно координиране на радиочестотите и радиочестотните ленти - в срок до 6 месеца, спазвайки изискванията за ефективното използване на радиочестотния спектър в съответствие със Стратегията. При положително решение Комисията за регулиране на съобщенията прилага проект на лицензия за далекосъобщителна дейност и приложения, съдържащи съответните технически параметри за лицензиите, които могат да бъдат издадени от Комисията за регулиране на съобщенията съобразно наличния свободен радиочестотен спектър. В **14-дневен срок** от получаване на отговора Съветът за електронни медии взема решение за **откриване на конкурс** или конкурс съобразно наличния свободен радиочестотен спектър, като решението се обнародва в "Държавен вестник". Конкурсът се провежда не по-рано от 30 дни от

обнародване на решението.

Съветът за електронни медии определя председател и състав на **експертна комисия** за провеждане на конкурса, в която задължително се включват членове на Съвета за електронни медии и на Комисията за регулиране на съобщенията. **Съветът за електронни медии** на основание на конкурсните документи, доклада на експертната комисия и комплексна оценка за най-пълно удовлетворяване на конкурсните изисквания **класира кандидатите и взема решения** за издаване на лицензия за радио- или телевизионна дейност и на индивидуална лицензия за далекосъобщителна дейност за използване на налични и/или изграждане, поддържане и използване на нови далекосъобщителни мрежи за наземно радиоразпръскване от Комисията за регулиране на съобщенията на кандидата, класиран на първо място. В **тридневен срок** от влизане на решението по ал. 2 в сила Съветът за електронни медии **уведомява Комисията за регулиране на съобщенията**. В **десетдневен срок** Съветът за електронни медии издава **лицензия за радио- и/или телевизионна дейност**, а **Комисията за регулиране на съобщенията** издава **индивидуална лицензия за далекосъобщителна дейност за използване на налични и/или изграждане, поддържане и използване на нови далекосъобщителни мрежи за наземно радиоразпръскване**.

С оглед на посочените етапи и изложената процедура от Съвет за електронни медии бе съобщено, че в началото на следващата година ще бъдат обявени конкурси за лицензиране на местни радио – и телевизионни оператори. До тогава заинтересованите лица могат да подват искания до Съвета за електронни медии с оглед конкретизиране на градовете, за които да бъде обявен конкурс.

Приети нормативни актове

I. Актове в областта на далекосъобщенията

Закон за изменение и допълнение на Закона за далекосъобщенията

Последните изменения и допълнения на Закона за далекосъобщенията бяха обнародвани в ДВ бр.77 от 27.09.2005 г. Те са концентрирани върху два основни проблема, а именно изпълнение на изискванията на Директива 97/33/ЕС, с което се уреди възможността Комисията за регулиране на съобщенията да решава спорове между далекосъобщителни оператори, като въвежда процедурата, която следва да спазва комисията, и от друга страна промяна в някои текстове на закона с цел да бъдат достигнати целите, посочени в разпоредбата на чл. 2 от закона – осигуряване на предпоставки за развитие на далекосъобщителния пазар, създаване на условия за равнопоставеност на операторите и насърчаване на конкуренцията между тях; гарантиране на свободата и тайната на съобщенията; защита на интересите на потребителите на далекосъобщителни услуги; предоставяне на универсална далекосъобщителна услуга; ефективно използване на ограничен ресурс; защита на обществен интерес и осигуряване на националната сигурност и отбраната на страната.

Съгласно приетите текстове при възникване на спор между два равнопоставени субекта – лицензирани далекосъобщителни оператори, засегнатата страна да има право да отнесе своята жалба до Комисията за регулиране на съобщенията, която следва да предприеме стъпки за разрешаване на спора и да се произнесе в срок 6 месеца от постъпването на жалбата. Решението на регулаторния орган следва да бъде мотивирано и общественодостъпно, като то не лишава засегнатата страна от правото да отнесе спора за решаване пред съда.

В действащия Закон за далекосъобщенията бе заложено правомощие на регулаторния орган да се произнася със задължителни указания при отправено искане от засегнат оператор във връзка с неизпълнение на задължение за взаимно свързване, предоставяне на достъп до абонатните линии или предоставяне на линии под наем от друг далекосъобщителен оператор. С приетите изменения се създава процедурата, която прилага Комисията за регулиране на съобщенията при произнасянето си със задължителни указания. Неналичието на подобни процедурни разпоредби досега правеше трудно за осъществяване едно от най-важните правомощия на регулаторния орган.

Със ЗИД на ЗД бе определено, че за всички общи административни актове, които приема Комисията за регулиране на съобщенията, се провежда процедура на обществено обсъждане, а не само за тези, които изрично са предвидени в Закона за далекосъобщенията. По такъв начин се постига по-голяма прозрачност и предвидимост в действията на комисията.

Изменението на чл. 57, ал. 1, т. 1 конкретизира едно от изрично определените в закона основания за отказ за издаване на индивидуална лицензия. Прецизира се задължението на комисията при отказ за издаване на лицензиите, за които се използва ограничен ресурс, да следва принципите, посочени в регулаторната политика по чл. 28, ал. 1, т. 1, буква “а” от ЗД.

Введе се изискване при издаване на лицензия за далекосъобщителна дейност, за която се използва ограничен ресурс, при обявяването на който не се е стигнало до провеждане на процедура – конкурс или търг, поради недостатъчен брой кандидати, издаването на лицензията да се извършва от Комисията за регулиране на съобщенията само на лице, което отговаря на изискванията за тази дейност, в случай че състезателна процедура би се провела - чл. 61, ал.5. Тази промяна се налага, тъй като при подобно ограничение на ресурса лицето, което ще извършва дейността, следва да отговаря на определени финансови или технически изисквания или на изисквания, свързани с конкуренцията, посочени в чл. 62, ал. 2, т. 2 от закона.

Бяха приети и изменения, свързани с изготвянето и прилагането на подзаконовни нормативни актове по прилагането на отделни разпоредби от закона по отношение на специфичния достъп, както и възможността за ползване на услугата избор на оператор на преносната среда – чл. 125 и 158. Материята, свързана с тези далекосъобщителни услуги не е достатъчно пълно разработена и уредена в закона, което налага конкретизирането ѝ в наредби. Предвидена е промяна, която регламентира, че услугата избор на оператор на преносната среда на абонаментна основа се предоставя само при техническа възможност за това.

С новата разпоредба на чл.217а е предвидена възможност за промяна на системата за определяне на разходите, която е основен инструмент при проследяване задължението на операторите със значително въздействие върху пазара за разходоориентираност на цените при предоставяне на определени услуги.

Въведена е легална дефиниция понятията, свързани със съвместното ползване на съоръжения и помещения – нова т. 55 от Допълнителните разпоредби.

Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за защита на конкуренцията по Закона за далекосъобщенията

В бр. 86 от 28.10.2005 г. бе обнародвано Постановление № 221 от 19 октомври 2005 г. за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за защита на конкуренцията по Закона за далекосъобщенията, която следва да влезе в сила от 01.01.2006 г. Измененията се изразяват в следното:

Променени са първоначалните лицензионни такси, събрани от КРС за издаване на индивидуални лицензии; в т.2 на чл. 4, съдържащ размера на таксите за регистриране по обща лицензия, се прави допълнение, че регистрационната такса, която се събира при регистрация по обща лицензия за осъществяване на далекосъобщения чрез SNG мрежи се заплаща за всяка станция - в размер на 200 лв.

Предвидено бе, че за оператори с индивидуална лицензия за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа годишната лицензионна такса за осигуряване на дейностите по регулиране за 2006 г. е в размер 0,4 на сто.

Годишната такса, събирана за ползване на ограничен ресурс от радиочестотния спектър за дейности по индивидуална лицензия според заеманата честотна лента при далекосъобщителни мрежи от подвижна радиослужба или от неподвижна спътникова радиослужба за всяка станция се увеличава на 400 лева. Двойно се увеличават таксите, събирани за закупуване на конкурсни, респективно тръжни документи за участие в търг или конкурс по ЗД. Административната такса за разглеждане на заявления по чл. 124, 136 и 142 т ЗД, респ. чл. 181 от ЗД се увеличава на 250 лева, а таксата за разглеждане на заявление за предоставяне/ резервиране на номера и адреси – на 150 лева

II. Други актове

Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права

В брой 74 от 13.09.2005 г. на ДВ бе обнародван Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права. Досегашната правна регламентация на тези обществени отношения се съдържаеше в Постановление № 87 на Министерския съвет от 1996 г. за контрола върху използването на обекти на авторското право и сродните му права, лицензиране на производителите на компактдискове и на матрици (стампери) за производството на компактдискове. Новата регламентация е много по-обширна и модерна и е изцяло съобразена със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

Новият закон запазва сега действащия лицензионен режим за производителите на оптични дискове и матрици за тяхното производство. Лицензите се издават от министъра на икономиката и енергетиката по предложение на междуведомствена комисия, в която има по-широка представителност. Освен представителите на Министерството на културата, Министерството на икономиката и енергетиката и на Министерството на вътрешните работи са включени и представители на Министерството на правосъдието и на Агенция “Митници”. МИЕ води публичен регистър на

издадените лицензи. Издаването на лиценз за производството на оптични дискове е условие за започване и законосъобразност на този вид стопанска дейност.

Регистрационен режим се предвижда за производителите, които възпроизвеждат на територията на Република България обекти на авторското право и сродните му права върху незаписани оптични дискове и други носители. Удостоверителен режим се предвижда за сделките, с които се възлага производство на матрици, оптични дискове със запис и на други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права, сделките за придобиване на права за възпроизвеждане и/или разпространение на звукозаписи и записи на аудио-визуални произведения и вноса и износа на матрици, оптични дискове и други носители, съдържащи звукозаписи и записи на аудио-визуални произведения. Тези режими се администрират от Министерството на културата, тъй като са свързани с осъществяване на контрол върху използването на обекти на авторското право и сродните му права.

Разписани са ясно и точно определени условия и ред, при които ще се извършва съответно предвидената регистрация или издаване на лиценз. Накрая се предвижда един много подробен механизъм за контрол, превенция и санкциониране, осъществяван от двете компетентни министерства, съобразен изцяло с регламентацията в Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

Закон за правната помощ

От 1 януари 2006 г. влиза в сила Закона за правната помощ, обнародван в ДВ бр. 79 от 04.10.2005 г. Приемането на този закон е част от планираните изменения на законодателството, уреждащо правната помощ, в изпълнение на изискванията поставени по глава 24 от Договора за присъединяване към Европейския съюз "Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешните работи".

Действащата в момента в страната система за назначаване на служебна защита е неефективна и зле управлявана. Посредством нея българската държава не може да изпълни задължението си за предоставяне на равен достъп до правосъдие на всички граждани. Създаването на самостоятелен орган по същество е единственият начин държавата да гарантира публичния интерес при предоставянето на правна помощ, заплатена с обществени средства. Съгласно новият закон правната помощ се организира от Националното бюро за правна помощ (НБПП) и адвокатските съвети.

Със създаването на орган за правна помощ са стриктно регламентирани, от една страна, реалните административни разходи за управление на системата за правна помощ, и, от друга - средствата за осъществяване на самата правна помощ, които и към момента се осигуряват по бюджета на съдебната власт.

Същността на най-важните нови положения в закона се свеждат до следното:

Урежда се системата за предоставяне на правна помощ по наказателни, граждански и административни дела, която се осъществява от адвокати и се финансира от държавата. Разширяването на обхвата на правната помощ освен по наказателни дела - и по отношение на граждански и административни дела, се основава на релевантните актове на Европейския съюз в тази област.

Създава се орган за правна помощ - Национално бюро за правна помощ (НБПП), който е независим държавен орган, създаден със закон - юридическо лице, второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на правосъдието. Националното бюро за правна помощ има самостоятелен бюджет, който се съставя, изпълнява, приключва и отчита от него. Приходната и разходната част на бюджета на НБПП се съставят по класификацията на приходите и разходите на държавния бюджет. Законопроектът урежда изчерпателно правомощията на НБПП и на неговите органи, както и взаимодействието му с Висшия адвокатски съвет и с адвокатските съвети. Предвидено е Националното бюро за правна помощ да води Национален регистър на адвокатите, определени да осъществяват правна помощ, който е публичен.

Според законопроекта правната помощ се изразява в консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело, подготовка на документи за завеждане на дело, процесуално

представителство, представителство при задържане по чл. 70 от Закона за Министерството на вътрешните работи.

В обхвата на правната помощ се включват случаите, при които по силата на закон се предвижда задължителна адвокатска защита, както и всички случаи, когато лицето не разполага със средства за заплащане на адвокат, желае да има такъв и интересите на правосъдието изискват това.

В отделна глава законопроектът урежда особеностите при предоставянето на правна помощ при международни спорове в съответствие с основните положения на Директива 2003/8/ЕС от 27 януари 2003 г.

Наказателно – процесуален кодекс

В брой 86 от 28.10.2005 г. бе обнародван новият Наказателно-процесуален кодекс. Приемането на нов НПК е съществен елемент от изпълнение на поетите в рамките на преговорния процес с Европейския съюз (ЕС) ангажименти за реформа на съдебната система и привеждането ѝ в съответствие с основните насоки, отразени в Общата позиция на ЕС по глава 24 "Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешни работи".

Най-съществените положения в новия НПК са предвидени в областта на досъдебното производство и събирането на доказателствата. Те са в съответствие с всички доклади и бележки на европейските експерти за създаване на криминална полиция, която да замени фигурите "следовател" и "дознател". Ясно са отграничени правомощията на следователите от тези на дознателите. В рамките на конституционно установения модел на досъдебното производство у нас кръгът на престъпленията, по които разследването се провежда от следователи, е сведен до 3 на сто от общия брой на съставите в Наказателния кодекс. Според новия текст в Наказателно – процесуалния кодекс (НПК) следователите ще разследват престъпления, извършвани от лица с имунитет и членове на Министерски съвет, както и престъпления против републиката, за предателство и шпионство, против мира и човечеството и престъпления извършени в чужбина, делата, свързани със защитата на класифицираната информация и престъпленията, извършени от държавните служители в МВР, които до сега се разследваха от военното следствие и прокуратура. Разследването в рамките на досъдебната фаза, включително по делата, свързани с организирана престъпност, икономическа престъпност и корупция, се извършва от органите на МВР-дознатели. В тази връзка са предвидени качествено нови, единни правила за провеждане на досъдебно разследване. Максимум до два месеца ще се води разследване по едно дело, гласи още новият НПК. В случаите на фактическа и правна сложност на делата този срок ще може да се удължава, но не повече от четири месеца. До сега този срок беше два месеца повече – максимум шест месеца. Удължаването на разследването ще става с решение на по-горестояща прокуратура. В изключителни случаи този срок ще може да бъде удължаван допълнително от главния прокурор.

За първи път прокурорът може да участва или лично да извършва действия по разследването. Той е длъжен да контролира непрекъснато хода на разследването за законосъобразност и обективност. Възможността на прокурора да може да връща дела за доразследване е ограничена само до случаите, когато при предявяване разследващият орган е допуснал съществени нарушения. Тогава обвинителят му указва да ги отстрани или сам ги отстранява в едномесечен срок от получаване на делото.

Новият НПК обединява в една глава особените производства по наказателни дела - бързо производство, незабавно съдебно производство, разглеждане на делото от съда по искане на обвиняемия или пострадалия, съкратено съдебно следствие пред първа инстанция, освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание, решаване на делото със споразумение. На базата на досегашното бързо полицейско производство се разработи и усъвършенства бързо производство; въвежда се незабавно съдебно производство, което е подобно на бързото, но е в значително по-кратки срокове – ще се води само за три дни и ще се образува, когато престъпникът е хваната на местопрестъплението и едновременно с това има свидетел; въвежда се съкратено съдебно следствие пред първата инстанция, при което в разпоредително заседание се провежда предварително изслушване на страните без призоваване на свидетелите и вещите лица; разширява се приложното поле на чл. 78а от НК - освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание -спрямо непълнолетни извършители на престъпления, и спрямо кръга от престъпления, за които ще се прилага; съществено се разширява кръгът от престъпления, за които може да се приложи

институтът на споразумението. Възможност делото да приключва в рамките на един ден в съда е предвидена в новия НПК. Съдебното решение в такива случаи ще се основава само на самопризнанията на обвиняемия и доказателствата от разследването в досъдебната фаза, които го подкрепят. Това бързо съдебно производство ще се образува от съда или по искане на подсъдимия или ако той не оспорва обвинителния акт. В тези случаи няма да се разпитват свидетели и вещи лица, а обвиняемият получава присъда под минимума предвиден в наказателния кодекс

Проектът на нов НПК възприема направените в края на 2004 г. изменения и допълнения в областта на наказателния процес в изпълнение на Европейската конвенция за международно признаване на присъди (Хага, 1970 г.), Европейската конвенция за трансфер на производства по наказателни дела (Страсбург, 1972 г.), Допълнителния протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за трансфера на производства по наказателни дела (Страсбург, 1997 г.) и Втория допълнителен протокол към Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси. Тези промени засягат международното правно сътрудничество по наказателни дела - признаване и изпълнение на чужди присъди; трансфер на наказателни производства; съвместни екипи за разследване; видео- и телефонна конференция; контролирани доставки; разследване чрез агент под прикритие. Усъвършенствани са и разпоредбите относно изпълнението на новото наказание пробация, въведено в Наказателния кодекс от 2002 г., в сила от 1 януари 2005 г., института на защита на свидетеля с оглед осигуряване на по-пълна сигурност на страните в наказателния процес.

Предвид изключителната важност на проекта за нов НПК и необходимостта от запознаването с него на действащите магистрати, е предвидено, че законът влиза в сила шест месеца след обнародването му в "Държавен вестник", т.е. от 29.04.2006 г.

Наредба № 3 от 29 септември 2005 г. за паричните преводи и платежните системи
Наредба № 16 от 29 септември 2005 Г. за електронните платежни инструменти

В брой 81 на ДВ от 11.10.2005 г. бяха обнародвани де наредби в сферата на платежните операции и електронните банкови услуги. **Наредба № 3 от 29 септември 2005 г. за паричните преводи и платежните системи** определя реда за откриването и воденето на банкови сметки и отчетността по тях, основните форми на безналични преводи, редът за извършването им от банките и използваните платежни документи, изискванията за предоставяне на информация при извършване на местни и презгранични парични преводи, извършването на сетълмент в Българската народна банка и др. и отменя Наредба № 3 от 2002 г. за безналичните плащания и националната платежна система.

Предвижда се, че до 1 юни 2006 г. ще продължат да се използват платежните документи "Вносна бележка", "Нареждане-разписка", "Платежно искане за незабавно инкасо", "Платежно нареждане", "Бюджетно платежно нареждане", "Платежно нареждане (вносна бележка) за плащане към бюджета" и "Съгласие за незабавно инкасо" съгласно отменената Наредба № 3 от 2002 г., както и че до 1 юни 2006 г. вместо международния номер на банкова сметка (IBAN) номерата на сметките ще се посочват според досегашния формат.

Наредба № 16 от 29 септември 2005 Г. за електронните платежни инструменти урежда реда за издаване на банкови платежни карти и за извършването чрез тях на плащания и други операции на територията на страната, електронните банкови услуги, условията за издаване на електронни пари, отчетността във връзка с електронните платежни инструменти. Съгласно Наредбата електронните платежни инструменти са платежни инструменти, позволяващи достъп до електронно регистрирани или съхранени пари и даващи възможност да се извършват депозити, преводи, теглене на пари в брой, зареждане и отнемане на парична стойност и/или други операции посредством електронни или други технически способи, а именно банкова платежна карта, електронно банково платежно заявление при електронните банкови услуги, инструменти за електронни пари. "Електронни пари" са парична стойност в електронна форма, която представлява вземане към издателя, съхранена е върху инструмент за електронни пари и се приема като средство за разплащане и от лица, различни от издателя. Тази наредба отменя Наредба № 16 от 1995 г. за плащанията с банкови карти и влиза в сила 3 дни след обнародването си .

Полезни линкове

<http://www.ibanet.org/> - официален сайт на Международна асоциация на адвокатите

<http://www.itu.int/> - Международен съюз на телекомуникациите

Назаем от Lex.bg

Виц на броя:

По време на едно дело във връзка с кражба на лека кола, адвокатът на обвиняемия пита тъжителя:

- Вие уверен ли сте, че именно обвиняемият е откраднал вашата кола?
- След като изслушах вашата защитна реч, започнах да се съмнявам имал ли съм въобще кола.